

Ένα μεγάλο πισωγύρισμα στην ένταξη:

Η περικοπή του βοηθήματος σε αιτούντες άσυλο

Με ανακοίνωσή του στις 15 Απριλίου, το Υπουργείο Μετανάστευσης και Ασύλου εξήγγειλε την οριζόντια περικοπή του οικονομικού βοηθήματος για όλες και όλους τους αιτούντες άσυλο που δεν στεγάζονται σε δομές της ευθύνης του ή των συνεργαζόμενων με αυτό φορέων, από την 1η Ιουλίου 2021. Η εξαγγελία αυτή έγινε, μάλιστα, χωρίς την έκδοση καμίας σχετικής Υπουργικής Απόφασης που να εξειδικεύει τη διαδικασία.

Σύμφωνα με την ανακοίνωση: *«Οι αιτούντες που συγκαταλέγονται στον αστικό πληθυσμό, εφόσον δεν έχουν τους απαραίτητους πόρους για να καλύψουν τις βασικές ανάγκες διαβίωσής τους, θα πρέπει να υποβάλλουν αίτημα στέγασης στους αρμόδιους φορείς».*

Καθώς η διορία πλησιάζει, οι οργανώσεις μας επισημαίνουν πως η συγκεκριμένη απόφαση έχει σοβαρές προβληματικές πλευρές, τόσο κοινωνικές όσο και νομικές.

Υπολογίζεται πως έως και 25.000 αιτούντες άσυλο, μεταξύ των οποίων και πολλές οικογένειες με παιδιά, έχουν καταφέρει να αυτοστεγαστούν, χάρη στο οικονομικό βοήθημα που τους παρέχεται στο πλαίσιο των συνθηκών υποδοχής, με ευρωπαϊκούς πόρους. Είναι άνθρωποι που κατάφεραν να συγκατοικήσουν με ανθρώπους της επιλογής τους: να νιώσουν ασφαλείς με φίλους, συντρόφους, συγκατοίκους, που τους υποστηρίζουν σε περίπτωση ανάγκης (ψυχικής ασθένειας, αναπηρίας, προχωρημένης ηλικίας κ.λπ.). Άνθρωποι που τα παιδιά τους πηγαίνουν στο σχολείο, που έχουν αποκτήσει φίλους, κοινωνικές σχέσεις και μια καθημερινότητα. Είναι, δηλαδή, άνθρωποι που με πολύ αγώνα έχουν κάνει βήματα για να ανακτήσουν την αυτονομία τους, γεγονός που ενισχύει και την προοπτική της ένταξης για όσους και όσες, τελικά, θα μείνουν στην Ελλάδα.

Τώρα όμως, καλούνται να εγκαταλείψουν την όποια ζωή κατάφεραν να δημιουργήσουν, να εγκατασταθούν σε διαμερίσματα με πολλούς άλλους συγκατοίκους που δεν γνωρίζουν και συχνά από άλλες εθνικότητες. Καλούνται επίσης να επιστρέψουν σε δομές καταυλισμών εκτός του αστικού ιστού, συχνά πίσω από υπερυψωμένα τείχη, με προφανείς δυσμενείς συνέπειες για την αξιοπρέπεια και την προοπτική της ένταξής τους. Και όλα αυτά, για να μεταφερθούν σε μια κατοικία ελεγχόμενης διαμονής, χωρίς να είναι σαφές το πώς θα επιτευχθεί αυτό ομαλά στην πράξη και χωρίς καν το Υπουργείο να διαθέτει την απαραίτητη υποδομή για να υλοποιήσει την απόφαση.

Στην ανακοίνωση του Υπουργείου, δεν υπάρχει καμία πρόβλεψη για το πώς θα διασφαλιστεί η έγκαιρη μεταφορά των ανθρώπων σε απομακρυσμένες δομές ή διαμερίσματα ή για το εάν και με ποιον τρόπο θα καλύπτονται τα έξοδα της μετακίνησής τους, δεδομένου ότι πολλοί αδυνατούν να το κάνουν από μόνοι τους. Δεν υπάρχει καμία αναφορά για το εάν και πώς θα διασφαλίζεται από τις αρμόδιες υπηρεσίες η έγκαιρη μεταφορά της υπόθεσης ασύλου τους στο πλησιέστερο Γραφείο Ασύλου του νέου τόπου κατοικίας τους.

Το Υπουργείο ζητάει τη συνδρομή της κοινωνίας των πολιτών για την υλοποίηση αυτής της εξαγγελίας. Ζητάει, δηλαδή, από Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις να αναλάβουν εξολοκλήρου την εφαρμογή της απόφασής του: να καταγράψουν τα αιτήματα στέγασης, να ενημερώσουν τους αιτούντες, να διαχειριστούν όλο το φόβο, το θυμό και την απόγνωσή τους για τη ζωή που αναγκάζονται, για μια ακόμη φορά, να εγκαταλείψουν, έχοντας μάλιστα

ελάχιστη προθεσμία (μία-τρεις μέρες), για να αποφασίσουν αν αποδέχονται τη μετακίνησή τους.

Το μήνυμα που στέλνει το Υπουργείο είναι ότι οι αιτούντες άσυλο πρέπει να ζουν μέσα σε κέντρα φιλοξενίας. Αυτό θα αποτελέσει μέγιστο πισωγύρισμα στη διαδικασία της ένταξης και θα δημιουργήσει συνθήκες γκέτο και περιθωριοποίησης.

Επίσης η απόφαση αυτή δεν συμβαδίζει με την ισχύουσα νομοθεσία.

Σύμφωνα με το άρθρο 57 του πρόσφατου νόμου 4636/2020, ο περιορισμός ή η διακοπή των υλικών συνθηκών υποδοχής, στις οποίες περιλαμβάνεται και το οικονομικό βοήθημα, αφενός απαιτεί ατομική και αιτιολογημένη κρίση από την αρμόδια αρχή υποδοχής, δηλαδή δεν είναι επιτρεπτή με μια οριζόντια και γενική απόφαση. Αφετέρου, επιτρέπεται μόνο όταν συντρέχουν οι όροι που προβλέπει η διάταξη του παραπάνω άρθρου 57, που επαναλαμβάνει τις σχετικές διατάξεις της ευρωπαϊκής Οδηγίας 2013/33/ΕΕ, δηλαδή μόνο όταν ο αιτών εγκαταλείπει το χώρο φιλοξενίας χωρίς να ενημερώσει την αρμόδια διοίκηση ή όταν δεν συμμορφώνονται με τις υποχρεώσεις δήλωσης στοιχείων ή σε περίπτωση μεταγενέστερου αιτήματος.

Σε αντίθεση προς αυτές τις περιοριστικά οριζόμενες προϋποθέσεις, η ανακοίνωση του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου, χωρίς σαφές έρεισμα στο νόμο, προαναγγέλλει την διακοπή του βοηθήματος για όλο τον αστικό πληθυσμό που δεν στεγάζεται στις δομές ευθύνης του Υπουργείου.

Με βάση τα παραπάνω, καλούμε το Υπουργείο να επανεξετάσει την απόφαση αυτή, και να μην επιβάλει ένα μέτρο το οποίο και εγείρει ζητήματα νομιμότητας, αλλά και, πάνω από όλα, θα οξύνει τα προβλήματα ένταξης των αιτούντων άσυλο στη χώρα μας.

Οι υπογράφουσες οργανώσεις

Action for Education
ARSIS – Association for the Social Support of Youth
Babel Day Centre
Better Days NGO
Centre Diotima
Changemakers Lab
ECHO100PLUS
Equal Rights Beyond Borders
Europe Must Act
Fenix - Humanitarian Legal Aid
Greek Council for Refugees (GCR)
Greek Forum of Migrants
Greek Forum of Refugees
HumanRights360
Initiative for the Detainees' Rights
International Rescue Committee (IRC)
Irida – Women's Center
Lesvos Solidarity
Lighthouse Relief
Melissa Network
Network for Children's Rights

Network for the Social Support of Refugees and Migrants
Refugees International
Refugee Legal Support
Refugee Rights Europe
Samos Volunteers
SolidarityNow
Still I Rise
Symbiosis School of Political Studies in Greece
Terre des hommes Hellas